

Nektar och pollen

Våra vilda pollinatörer behöver både nektar och pollen. En del är kräsna, och håller sig till enstaka växter, medan andra är mer generalister. De behöver tillgång till mat hela säsongen. Här tipsar vi om några växter som är bra att gynna på golfbanan.

Rabatter/planteringar			
Akleja	Fibblor	Kantnepeta	Revsuga
Aubrieta	Fläckflockel	Kungslilja	Ringblomma
Aronia	Frukträd	Koriander	Rosbuskar
Backlök	Gräslök	Lammöra	Rosentrav
Blågull	Heliotrop	Lavendel	Röd solhatt
Blåklint	Höstanemon	Luktviol	Salvia
Bolltistel	Höstflox	Lungört	Silverax
Bärbuskar	Isop	Pingstliljor	Trädgårdsnattviol
Fetknoppar	Jätteverbena	Pärlyhyacint	Våiris, vårkrok

Buskar och träd			
Brakved	Hallon	Lönn	Slånbär
Ek	Hägg	Olvon	Sälg och vide
Fläder	Kaprifol	Oxel	Vildapel
Hagtorn	Lind	Rönn	

Ängsväxter			
Backglim	Fibblor	Käringtand	Småfingerört
Backnejlika	Flädervänderot	Kärleksört	Smällglim
Backtimjan	Fyrkantig johannesört	Liten blåklocka	Sommargyllen
Blodnäva	Fältvädd	Ljung	Stor blåklocka
Blåeld	Färgkulla	Mandelblom	Styvmorsviol
Blåklint	Getväppling	Myskmalva	Svartkämpar
Blåmunkar	Gullris	Mörkt kungsljus	Sälg/salix
Bockrot	Gullviva	Nysört	Tjärblomster
Brudbröd	Gulmåra	Nävor	Vårkorsört
Brunört	Gulsporre	Prästkrage	Väddklint
Cikoria	Gökblomster	Rödblåra	Åkervädd
Fackelblomster	Humbleblomster	Rödskint	Åkta johannesört
Femfingerört	Kornvallmo	Rödkämpar	Ängsskallra
Fetknoppar	Kungsmynta	Rölleka	Ängsvädd

Biologisk mångfald på golfbanan

Har du frågor?
Läs på sidan
Vilda pollinatörer
på www.lansstyrelsen.se.
Där finns även kontaktuppgifter till oss.

Länstyrelserna

Vad är biologisk mångfald?

Biologisk mångfald innebär en variationsrikedom i olika nivåer. Dels en stor variation av ekosystem/landskap med många olika naturtyper, dels en stor variation av olika växt-, djur- och svamparter och slutligen en stor genetisk variation inom arter. Alla nivåer är viktiga.

Biologisk mångfald är en förutsättning för allt liv. Vi är beroende av varandra för att ekosystemen ska fungera, även långsiktigt. Det är dessutom viktigt för vår hälsa. Vi mår bättre av varierad natur och att se och uppleva en mångfald av arter.

Vi behöver mer surr i landskapet

Pollinerande insekter är viktiga för vår livsmedelsproduktion och för ekosystemen. En god pollinering är i

sin tur beroende av en mångfald av pollinatörer, dygnet runt. Och ju bättre pollinering desto bättre och större skörd. Drygt 90 procent av världens vilda växtarter och 75 procent av odlad gröda får hjälp med

sin frösättning av pollinatörer. Växterna är navet i många näringsvävar. Ett artrikt växtsamhälle ger mat och skydd åt en mångfald av insekter, däggdjur, fåglar och andra djur. Det finns cirka 3 000 pollinerade insektsarter i Sverige. Det är humlor, bin och andra steklar samt dag- och nattfjärilar, flugor och skalbaggar. En stor andel av våra pollinerande insekter riskerar dock att försvinna inom snar framtid.

Nedåtgående trend

Odlingslandskapets biologiska mångfald minskar kraftigt. Nära 50 procent av arterna som är knutna till den miljön är hotade idag. Minskningen beror på många faktorer. Våra vilda pollinatörer har minskat kraftigt på grund av ändrad markanvändning. Ett alltmer intensivt jord- och skogsbruk har medfört färre blommande marker, brist på boplatser, färre vattendrag/våtmarker och med sämre kvalitet samt spridning av bekämpningsmedel och gödsel. Även spridningen av invasiva växter, kemikalier, sjukdomar, ljusföroreningar och klimatförändringar har bidragit till minskningen. Men det går att vända trenden, om vi hjälps åt. Vi måste agera nu för att rädda mångfalden, innan det är för sent!

Alla insatser behövs – även på golfbanor!

Det behövs åtgärder för vår mångfald överallt i landskapet, såväl på landsbygden som i tätorterna. Vi behöver bevara och återskapa bra livsmiljöer. Och där spelar golfbanor en viktig roll. De består av en mosaik av naturliga och skapade miljöer som redan idag har höga naturvärden, eller har stor potential att utveckla högre värden. Dessutom underlättar en kortvuxen ängsflora eller sandiga ytor i ruffmiljöerna för spelarna att hitta bollen.

Våra pollinatörer behöver sina basala behov tillgodosedda. Det handlar om:

- **Mat** – Blommande marker, blommande träd och buskar, en mångfald av blommande växter och blomning hela säsongen.
- **Boplatser** – Blottad sand, gamla träd, död ved, stenmiljöer och insektshotell i solbelysta lägen.
- **Vatten** – Diken, bäckar, dammar och våtmarker.
- **Rörelsefrihet** – Sammanhängande gröna stråk som möjliggör förflyttning i landskapet och med mat, skydd och vatten längs vägen.
- **Mörker** – Nattaktiva pollinatörer, exempelvis nattfjärilar, luras till lampor istället för att flyga till växterna. De riskerar att dö eller skada sig vid ljuset. Den pollinering som sker på natten kan inte heller ersättas av de pollinatörer som är aktiva på dagen.

Biologisk mångfald på golfbanan

1. Blommande rabatter

Ger mat, skydd och boplatser till fjärilar, humlor och bin. Välj nektarrika växter och olika sorter för att få blomning hela säsongen.

2. Stenmurar och stenrösen

Ger skydd och boplatser till många insekter och grod- och kräldjur, samtidigt som de är utmärkta viloplats för fjärilar och fåglar. Se till att de är solbelysta.

3. Gröna tak med blomning

Ger mat och skydd för humlor, fjärilar och bin, samtidigt som växternas avdunstning kyler av luften och fördröjer dagvattnet.

4. Holkar och insekshotell

Ger boplatser till fåglar, fladdermöss, bin, fjärilar och andra insekter. Placera dem gärna i skyddat och solbelyst läge och där det är mörkt på natten.

5. Blommande träd och buskar

Ger mat, skydd och boplatser till insekter, fåglar och andra djur. Plantera ut olika sorter i området, gärna naturligt förekommande arter.

6. Död ved i hög – faunadepå

Ger skydd och boplatser till insekter, igelkottar och andra djur. Placera stammar och grenar i solbelyst läge.

7. Glesa skogsbryn

Ger skydd, boplatser och mat för många fåglar, insekter, rådjur, ekorrar och andra djur. Röj med jämna mellanrum för att hålla en ljus och gles vegetation.

8. Död ved – stammar

Ger skydd, boplatser och viloplats till humlor, bin, skalbaggar och andra djur. Placera ut grova trädstammar och spara högstubbar i solbelyst läge.

9. Sandiga slänter och sandblottor

Ger skydd och boplatser till bin, skalbaggar och andra djur. Skrapa fram solbelysta sydslänter och blottor i marken. Saknas sandig mark kan sandvallar anläggas med ditförd sand.

14. Släck ljuset

Nattlig belysning utgör en dödsfälla för nattaktiva insekter.

13. Bekämpa invasiva arter

Invasiva arter, som parkslide, blomsterlupin, jättebalsamin och kanadensiskt gullris, breder ut sig och konkurrerar ut den naturliga och mer variationsrika florans.

12. Gamla träd

Ger skydd, mat och boplatser åt många insekter, fåglar, fladdermöss med flera. Tillåt träden att bli gamla, ju äldre desto bättre. Håll efter sly runt träden för att skapa solbelysta ytor. Saknas gamla träd i området kan man genomföra så kallade veteraniseringsåtgärder (det finns kurser att gå).

11. Dammar och vattendrag

Ger vätska till insekter, fåglar, däggdjur och många andra djur, samtidigt som de gynnar vattenlevande arter. Tillåt gärna naturlig vegetation och skuggande buskar utmed vattendragets kanter, men ha en öppen vattenspegel i mitten.

10. Blomrika ängar

Ger mat, skydd och boplatser till bin, humlor, fjärilar, blomflugor, skalbaggar och andra djur. Låt naturlig ängsflora breda ut sig eller komplettera med frö- eller plantsådd. Se till att ha många olika arter för att få blomning hela säsongen. Ängar kräver årlig skötsel. Slå av med skärande verktyg efter blomning, på sensommaren, och frakta bort höet. Vissa år kan ängen med fördel brännas istället. Bete efter blomning kan också vara ett alternativ vissa år, men det går givetvis bara där det inte krockar med golfspelet.

